

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 12 - 18 ธ.ค. 2567

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกภาคพื้นอเมริกา พบว่าในปีนี้มีภูมิภาคอเมริกากลางและอเมริกาใต้ พบการระบาดของอย่างหนักของโรคไข้เลือดออกแดงที่ โดยพบผู้ติดเชื้อมากกว่า 12.6 ล้านคน และเสียชีวิตถึง 7,700 ราย กว่าร้อยละ 70 ของผู้เสียชีวิตด้วยโรคดังกล่าว ในทวีปอเมริกาเป็นเด็ก ขณะที่ในเม็กซิโก คอสตาริกาและปานามา พบว่าผู้ป่วยที่มีอาการหนักมากกว่า 1 ใน 3 เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี กลุ่มเด็กและผู้ที่มีปัญหาสุขภาพอยู่ก่อนมีโอกาสติดเชื้อโรคไข้เลือดออกแดงที่ได้ง่ายและมีการหนักกว่าคนกลุ่มอื่น การระบาดครั้งนี้ นับเป็นการระบาดครั้งใหญ่ที่สุดในภูมิภาค นับตั้งแต่เริ่มเก็บสถิติตั้งแต่ปี 2523 ทั้งนี้ข้อมูลระบุว่าประเทศที่มีการระบาดและมีผู้เสียชีวิตมากที่สุด ได้แก่ ประเทศบราซิล, อาร์เจนตินา, โคลอมเบีย ในอเมริกาใต้ กับเม็กซิโกในอเมริกาเหนือ เหตุการณ์ระบาดครั้งนี้ทำให้หลายประเทศในอเมริกากลางและอเมริกาใต้เริ่มแจกจ่ายวัคซีนป้องกันไข้เลือดออกแดงที่แล้ว ขณะที่บางประเทศอย่างฮอนดูรัส วางแผนจะเริ่มในปี 2568 ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกภาคพื้นอเมริกาได้มีแถลงการณ์เรียกร้องขอให้ประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาประสานความร่วมมือกันและดำเนินการอย่างเข้มข้นเพื่อลดการระบาดของโรคดังกล่าว
- รายงานการกระจายทางระบาดวิทยาของเชื้อ H5N1 โดยในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการตรวจพบเชื้อดังกล่าวในน้ำนมดิบหลายพื้นที่ ทำให้มีการเรียกคืนสินค้าผลิตภัณฑ์นมที่กระจายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ขณะนี้ยังไม่มีความชัดเจนมากนักเกี่ยวกับการบริโภคนมดิบว่าเป็นสาเหตุของการติดเชื้อในคนหรือไม่ แต่หลายพื้นที่ได้เพิ่มการเฝ้าระวังเกี่ยวกับการแพร่เชื้อจากการบริโภคนมดิบ นอกจากนี้พบแมวที่กินนมดิบปนเปื้อนเชื้อ H5N1 และตาย ซึ่งให้เห็นถึงความเสี่ยงในการแพร่เชื้อข้ามชนิดสัตว์ ในรอบเดือนที่ผ่านมาพบมีการแพร่เชื้อในสัตว์และสิ่งแวดล้อม เช่น พบการระบาดเพิ่มขึ้นในโคนม สัตว์ปีก นกป่า และในสวนสัตว์ที่รัฐแอริโซนา พบการติดเชื้อ H5N1 ในเสือชีตาห์ สิงโตภูเขาและสัตว์อื่น นอกจากนี้ยังตรวจพบปริมาณไวรัสสูงในระบบน้ำเสียซึ่งบ่งชี้ถึงการมีการปนเปื้อนเชื้อดังกล่าวในสิ่งแวดล้อม

“ โนโรไวรัส ” สาเหตุการอุจจาระร่วงเฉียบพลันที่พบบ่อยในเด็ก

ข้อมูลจากศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งชาตินิวยอร์กประชาชนจีนรายงานเรื่องการเกิดการระบาดของโรคโนโรไวรัส ซึ่งแพร่ระบาดหลายพื้นที่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ส่วนใหญ่การระบาดแพร่ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ หลายโรงเรียนในหลายมณฑล ขณะนี้การแพร่ระบาดได้ถึงจุดสูงสุด หน่วยงานของรัฐได้ออกแนวทางปฏิบัติเพื่อเตือนประชาชนถึงการป้องกันไวรัสชนิดนี้ โดยเน้นย้ำเรื่องการมีสุขอนามัยที่ถูกต้องและแนะนำให้ผู้ติดเชื้อแยกตัวจากผู้อื่นเพื่อป้องกันการแพร่กระจายการระบาดของโรค

สำหรับระบาดในประเทศไทยล่าสุดเมื่อ 6 พฤศจิกายนที่ผ่านมา พบการระบาดในโรงเรียน 2 แห่งที่จังหวัดระยองซึ่งมีกิจกรรมร่วมกันคือ การแข่งกีฬา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2567 โดยพบผู้ป่วยรวม 1,436 คน เป็นนักเรียน 1,418 คน ครูและบุคลากร 18 คน กรมอนามัยได้เปิดเผยถึงสาเหตุการเกิดการระบาดดังกล่าว เกิดจากการติดเชื้อโนโรไวรัสที่ปนเปื้อนมากับ “ น้ำและน้ำแข็ง ” ที่บริโภคในช่วงสัปดาห์ของการจัดกิจกรรมกีฬา

โนโรไวรัส คือ ไวรัสชนิดหนึ่งซึ่งทำให้เกิดการติดเชื้อและอักเสบในระบบทางเดินอาหาร เกิดได้ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่แต่เนื่องจากเด็กมีภูมิคุ้มกันน้อยกว่าจึงมักพบในเด็กเป็นส่วนมาก เชื้อดังกล่าวมีระยะฟักตัวประมาณ 12 - 48 ชั่วโมงหลังจากได้รับเชื้อ เชื้อนี้ระบาดได้ง่ายและรวดเร็วมีอาการคล้ายอาหารเป็นพิษ โดยเข้าสู่ร่างกายทางระบบทางเดินอาหารโดยการปนเปื้อนในอาหารและน้ำดื่ม ทำให้เกิดอาการ คลื่นไส้ อาเจียน บางรายอาจมีอาการไข้ ครั่นเนื้อครั่นตัวและถ่ายเหลวเป็นน้ำ เชื้อไวรัสดังกล่าวติดต่อได้ง่ายเจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศที่เย็น ฉะนั้นจึงมักพบการระบาดของโรคนี้ในช่วงฤดูหนาวโดยเฉพาะในสถานที่ที่มีคนแออัด เช่น ในโรงเรียน สถานเลี้ยงเด็ก โรงแรมหรือแม้แต่ในโรงพยาบาล โดยเชื้อโนโรไวรัสสามารถอยู่ในร่างกายผู้ป่วยได้นานเป็นสัปดาห์สามารถตรวจพบเชื้อได้ในอุจจาระของผู้ป่วย แม้ว่าจะไม่มีอาการของโรคแล้วก็ตาม เชื้อโนโรไวรัสสามารถติดต่อได้ง่ายแพร่ระบาดได้เร็ว การได้รับเชื้อเพียงเล็กน้อยสามารถทำให้เกิดอาการได้ วิธีรับเชื้อเข้าสู่ร่างกายมีหลายวิธี เช่น ได้รับเชื้อผ่านทางกระเพาะอาหารและเครื่องดื่มที่ปนเปื้อนเชื้อโนโรไวรัส เช่น น้ำดื่ม น้ำแข็ง ผลไม้และผักสดและหอยนางรม เป็นต้น มีการสัมผัสผ่านผู้ป่วยโดยตรง เช่น อุจจาระหรืออาเจียนของผู้ป่วยที่ติดเชื้อ การสัมผัสพื้นผิวที่มีเชื้อโนโรไวรัสปนเปื้อนอยู่ สำหรับในเด็กอาจได้รับเชื้อจากการสัมผัสกับสิ่งของ ของเล่นที่มีเชื้อโนโรไวรัสแล้วเอามือหรือหยิบอาหารเข้าปาก เนื่องจากเชื้อโนโรไวรัสเป็นเชื้อที่ทนต่อความร้อนและความเย็น ทนต่อสารฆ่าเชื้อหลาย ๆ ชนิด และสามารถอยู่บนพื้นผิวได้นานถือว่าเป็นเชื้อที่ทำลายได้ยากชนิดหนึ่ง ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนหรือยาที่รักษาและป้องกันเชื้อโนโรไวรัสได้ การปฏิบัติตนให้มีสุขอนามัยที่ถูกต้อง การรักษาความสะอาดดูแลสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค เช่น อาหารและน้ำดื่มจึงเป็นวิธีป้องกันที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่แจ้ง อสต. ประสานกับ จนท. สาธารณสุขและหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ให้ลูกบ้าน โรงเรียน สถานเลี้ยงเด็ก ทราบถึงข่าวการระบาดของโนโรไวรัสทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดโรค ช่องทางการติดต่ออาการ การป้องกันเบื้องต้น ซึ่งการรักษาสุขอนามัยโดยรวมเป็นสิ่งสำคัญ เช่น บุคคลทั่วไปควรล้างมือด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาดเป็นประจำหลังเข้าห้องน้ำ ก่อนปรุงอาหาร รวมทั้งการล้างผักผลไม้ให้สะอาดล้างมือก่อนรับประทานอาหาร สำหรับสถานรับเลี้ยงเด็กควรทำความสะอาดของเล่นเด็กและควรล้างมือด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาดทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนผ้าอ้อมเด็กแต่ละคน ผู้ป่วยที่ติดเชื้อโนโรไวรัสควรงดการรับประทานอาหาร สำหรับเด็กนักเรียนควรแยกเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจนกว่าอาการจะดีขึ้นอย่างน้อย 48 ชั่วโมง สถานประกอบการเกี่ยวกับการผลิตอาหารสำเร็จรูปหรือขายอาหารตามสั่งควรเน้นเรื่องสุขอนามัยส่วนบุคคลให้ถูกต้อง เช่น การสวมถุงมือขณะประกอบอาหารและคำนึงถึงความสะอาดได้มาตรฐานของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่นำมาประกอบอาหาร กระบวนการผลิต น้ำแข็ง น้ำดื่ม ควรได้มาตรฐานและมีการตรวจประเมินคุณภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเกิดโรคอุจจาระร่วงไม่เฉพาะแต่จากโนโรไวรัส แต่ยังรวมถึงเชื้ออื่น ๆ อีกด้วย

ติดต่อ
oic.ddc@gmail.com
02-5903832
www.ddc.go.th/oic

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

อ้างอิง

- <https://www.bbc.com/news/articles/czendjlx849o>
- <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2830470>
- <https://www.hfocus.org/content/2024/12/32516>
- ขอบคุนข้อมูลจาก : ASEAN Biodiaspora Virtual Center, CIDRAP Daily News Headlines, Johns Hopkins Center for Health Security เรียบเรียงโดย สว.ญ.ดร.เสาวพัทตร์ อีนจ้อย กรมควบคุมโรค ณ วันที่ 13 ธค 2567
- ขอบคุนข้อมูล : เรียบเรียงโดย สว.ญ.ดร.เสาวพัทตร์ อีนจ้อย กรมควบคุมโรค ณ วันที่ 13 ธค 2567
- ขอบคุนภาพจาก : https://www.varee.ac.th/m/school_activities_detail.php?head=708
- ขอบคุนภาพจาก :
- https://mgronline.com/qol/detail/9650000061689#google_vignette
- ขอบคุนภาพจาก : <https://www.eventbanana.com/th/blogs/blog-how-to-avoid-corona>